

Sleutel tot de freeheid

De Wéél, 't kleinste plaassie op Tessel maar wot wos er veul te doên! De bakkeree fon Plaatsman, een winkeltje met zuivelproducten bee de familie Boot, de timmermanswerkplaas weer Pieterjan Kooger an 't werrek wos, middenin het durrep de smidderie, Jacob en Sieme Keijzer waare deer altoos drok bezig en regelmatig kwamme Weelders of boere uut de omtrek effe langs foor een praatje: Pieter Cornelis, Kees van de Bakker, noem ze maar op. Wekeleks werde deer peerde beslage in de travalie. Nag een bakkerswinkeltje fon Marinus fon de Bakker, die hod zokke lekkere mergpijpies. En die negersoêne! Heerlijk. De dorpskool mit meester Alberts en juf Beekenkamp, meester foor klos 4, 5 en 6, juf hod de jongste kienders klos 1, 2 en 3.

Slager Brouwer kwam wekelijks langs om de bestellingen rond te brengen, de radiostudio fon Bob Kuijper en netuurlijk de graanopslagplaas fon Keijser en co. Deer kwamme de boere uut de wiêde omtrek om hun graan of te levere. Rikkenberg hod een boerderee middenin het durrep weer nou 't Waagenmuseum is. On 't end nag een smidderie deer wos Louwtje Witte drok on 't lasse. En weer nou Dirk en Nel Eelman weune wos 't postketoortje mit ok nag een winkeltje weer je lappies stof, klossies géere, piêpies sééd en zokszowot kóópe kon. Sundags kon degene die wow ok nag naar de kerrek gaan. Ja, het durrep bruuste fon leve. Dot wos zo'n 60 jaar leje.

Op 't end fon 't Vermaningspad weunde Barend mit siên vader en moeder. Ze brochte op héél Tessel de blaade rond. Os je deer in huus kwam op de dag dot de blaade onkwamme, don kon je nerreges zitte wont overol logge stapels en stapels en stapels blaade. Jan Lok mit siên iêne óóg brocht saame mit siên vrouw Barbara en hun iênige zeun ol die blade rond over héél Tessel. Je kon ze wel uuttekene, Jan in sien Daffie en Barbara mit de opoefiets weer enorme fietstosse onsotte. Elleke week weer en ze ware don ok bekende persoone in olle durrepe. Veul mense sotte ol te wachte tot ze kwamme mit de Libelle, de Margriet, de Donald Duck en ok aare blade. Foor Barend wos Tessel de wereld, deer hoefde je niet of, op Tessel hod je immers olles: de dune, 't strond, 't bos, de polders, het durrep en foorol 't gevoêl fon gróóte freeheid.

Op een goed moment most Barend keurt worre foor de militaire dienst, net os olle aare jongemonne op een bepaalde leeftiêd. Op dinnesdag most ie zich melde. Deer hod ie een briêf over kreged. De dag en de tiêd waare vermeld. D'r sot niks aars op, dut wos nou iên fon die dinge weerfóór je wel fon Texel most. 't Kon niet aars, wont de keuring, dot most beure. Maar hee kwom twie daage later pos opdrave. "U bent twee dagen te laat, meneer," zei de dienstdoende ambtenaar. "Ja, dot ken wel kloppe," seid Barend, "maar ik most eerst nag hellepe de blade rondbrenged, dus ik hod gien tiêd."

Hij werkte ok bee de Vries en van der Wiel. Veul butewerrek, deer hield ie fon. Hellemlonte, de sondsuppletie, prachtig werrek. Don was je lekker bezig in de netuur. 't Was een horde werreker, dot ken je gerust wel stelle. Hee hod gien tiêd en ok gien zin om ok maar een dag fon Tessel of te gaan, olliêndig in uterste nóód. Fekansie fon 't eilond of was d'r niet bee.

Opiêns was deer de kons fon siên lééve: d'r kwam werrek op foor 't bedriêf in Saoedi-Arabië. Dot was een héél end weg! In het Midden Oósten. Rond koppiestiêd in de namiddag sotte de monne, die bee de Vries en van der Wiel werrekte, nag wot bee mekaar in het dorpscafé en werd het gróóte nuws besproke. "Jonge, Barend, is dot niks foor jow om deer naartoe te gaan," froege de collega's on 'm terwijl ze in de Fuik bee fon Splunter een biertje dronke. Saoedi-Arabië, zo'n kons kreg je nooit meer! Zo sie je naggeres wot fon de wereld, jee komt bijna niet fon Tessel of, mon!" Barend sag 't hillegaar niet sitte. "Saoedi-Arabië, Saoedi-Arabië, ni hoor, dot is niks foor mee," antwoordde ie, "ik sol me deer gek weze, ik weet ol hoe dot gaat: de hééle dag on de overkont, de eerste bóót heen en de leste terug. Ni, ni mee niet gesiên." Dorpsgenoot Jelle Timmer was wot avontuurlijker insteld en die ging deer laater wel naar toe.

Ja, 't was een horde werreker die Barend, hee kon werreke os een péérd. Dot wel, maar 't most op Tessel beure, aars hoefde 't niet wont reislustig was ie zeker niet. Hee spitte ok foor die en gene. "Ken je saterdag de tuun bee ons omspitte?" Netuurlijk kon dot. In iên ochtend gooide ie 'm hillegaar om en een bakkie koffie werd er ok nag tussendeur dronke. Barend wist precies wot er belangrijk was in 't leve. Je freeheid, dot was je gróóste goed.

Maar vader en moeder kwamme te overlije en toen was ie opiêns olliêndig in huus. Don mag je wel free weze of in ieder gevol dot gevoêl hebbe, maar altoos zo olliêndig, deer is niet veul on en een beetje gezelskap is toch ok wel wot waard op siên tiêd. Niet dot d'r gien mense naar 'm omkeke, ni dot nou ok weer niet, d'r ware ferskillende mense weer ie veul kwam, effe wot beeprate en een bakkie drinke maar het huus, dot huus dot was toch wel errug leeg opiêns. En stil, ok zo ferskrrikkelijk stil, wont d'r prate giên mens terug os ie wot wow séégge. Goeie raad was duur. Hee ging op soek naar een geskikte vrouw en kreeg kennis on Coby. 't Klikte goed en na een tiêdje benne ze same trouwt. Hee hod er echter giên rekening mee houwe dot ie niet meer zo free was os toen ie olliendig was. Siên grooste goed. Siên freeheid. Ja, os je gaat trouwe, don moet je ok rekening mit mekaar houwe. En Coby hod zógeseid naggol de broek on. Weg freeheid. Weg. Os je trouwe gaat moet je een beetje geve en een beetje neme maar je ken niet meer oltóós doên wot je zellef

wil, wont je bent nou iênmaal mit siên twieje. Hee kreeg er wel gezelskap foor terug, dot netuurlijk wel maar toch...’t wos effe wenne en ’t lukte niet altóós even goed. Mettertiêd kwomme d’r wot gezondheidsklachte bee Coby en ze kreghe hulp fon die en gene. De thuiszorg en noem maar op. Zó kwam onze dochter deer ok over de floêr. Coby kwam na een siênkbéed te overlije en Barend raakte naar de Gollard. Siên gezondheid liet inmiddels wel wot te wense over. De tuun omgooie in ien ochtend, dot wos er niet meer bee. Hulp fon bute wos echter niet meer zóveul nodig, wont in de Gollard werd je goed verzorgd. Onze dochter bleef bee ‘m komme en wos iên fon siên steun en toeverlate. "Ik sow zó graag naggeres in de dune wille kiek," seid Barend op een keer. "Deer is ’t toch zó prachtig en weet je, ik ken overol komme wont kiek, hier heb ik een sleutelbossie en deer sitte olle sleutels fon de hekke in de netuurgebiede on. Die sleutels, dot is ’t belangrekste wot ik bezit!" "Weet je wot, Barend," seid Willemijne, "ik weet deer wel wot op. Miên broer werrekt bee ’t skap en ik ga frage of wee niet eres mee kenne mit de auto de dune in." Dot ging on en Barend wos de koning te riek. Hee sot foorin en hod de gróoste praatjes. Op een goed moment konden ze niet verder reje, wont ze stonde foor een geslote hek. Triomfantelijk haalde hee de sleutelbos uut siên zak en gaf ‘m on onze oudste zeun. "Kiek, hier heb ik de sleutels, weer jee ’t hek mee opemake ken." Jacob pakte de sleutels on en dee net alsof ie de ouwe sleutels gebruikte om ’t hek mee te opene. Barend wos zo gróós os een ouwe boender en ’t werd een onfergetelijke middag. Een paar maande deerna is ie overleje, die Barend. ’t Wos mooi weest. Op siên sterrefbéed seid ie teuge onze dochter: "kiek eres effe goed meike, wot ik foor jow heb. Ik heb ol veul weggeve maar jee kregt fon mee ’t belangrekste wot ik heb: mien sleutels die toegang geve tot de freeheid." Freeheid die niet olliendig foor Barend, maar foor eenieder fon ons een héél gróót goed is.

Hillie Keijzer-Vlas, Oudeschild